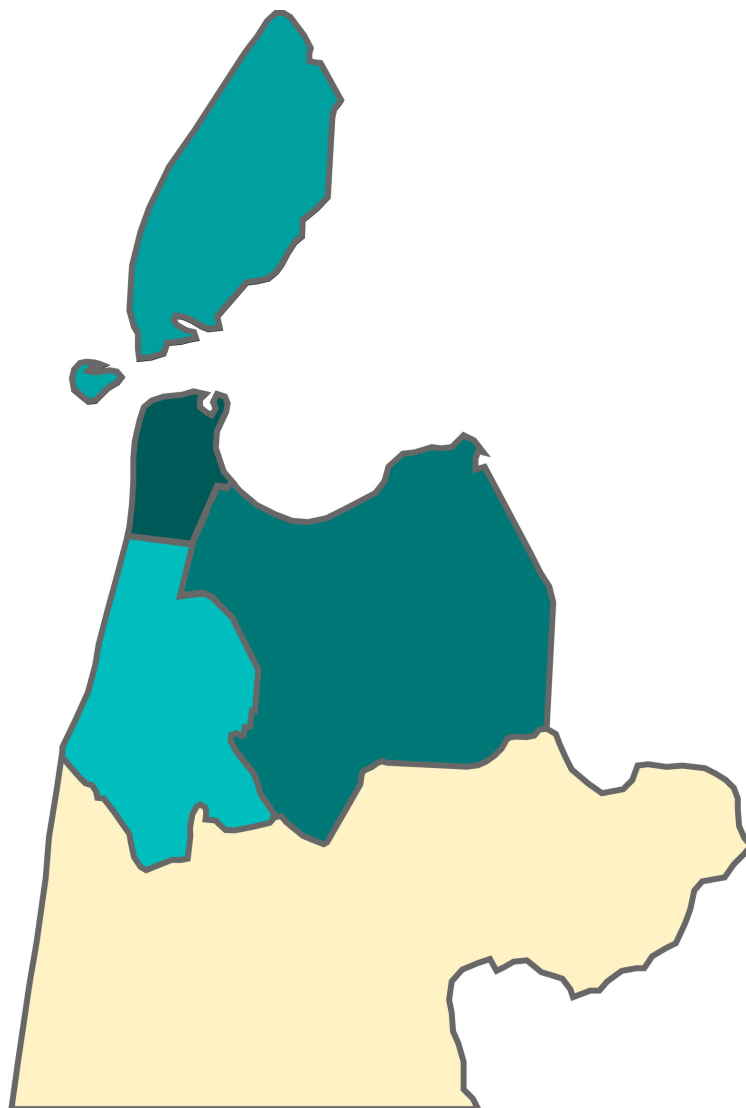

Jaarverslag 2018

Leader Kop van Noord-Holland

*"Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland"*

Voorwoord

Geachte Lezer,

Met trots presenteer ik u hierbij het jaarverslag 2018 van LEADER Kop van Noord-Holland. Het is het 3^e jaarverslag van LEADER Kop van Noord-Holland voor de programmaperiode van het Plattelands Ontwikkelingsprogramma (2014-2020). Nadat we in 2017 een vliegende start hebben gemaakt met de beoordeling en honorering van prachtige projecten is 2018 het echte sluitstuk waarin flink is doorgepakt. Er zijn meer projecten beoordeeld en meer projecten gehonoreerd dan in de voorgaande jaren en dat is zelfs zo succesvol, dat wij nu kunnen zeggen dat het gehele budget is toegewezen aan projecten. Mooie projecten die bijdragen aan de leefbaarheid van het platteland in de Kop van Noord-Holland en invulling geven aan de door ons gekozen thema's in onze ontwikkelingsstrategie "KopKracht": inspelen op demografische veranderingen, duurzame economie bevorderen en het verbreden van agro-toerisme.

En nu is de volgende fase aangekomen, want wie z'n best doet met zaaien kan ook een mooie oogst verwachten. Een enkel project is al uitgevoerd, maar de meeste projecten zijn gestart in 2018 en zullen in 2019 en 2020 tot concrete resultaten leiden. Wij kunnen haast niet wachten om alle mooie nieuwe ontstane plekken, evenementen en activiteiten te bezoeken en mee te maken en wij hopen ook dat u al deze prachtige initiatieven zal gaan bezoeken en beleven.

Het werk van de Lokale Actiegroep is -ondanks dat het budget vergeven is- niet klaar, nog steeds vervullen wij de rol van aanjager en verbinder in de regio, dus heeft u een projectidee dat bijdraagt aan de leefbaarheid van de regio, schroom niet, neem contact met ons op. Wellicht kunnen we u net dat steuntje in de rug geven waardoor realisatie binnen handbereik komt.

Tot slot wens ik u veel leesplezier met het Jaarverslag 2018 van LEADER Kop van Noord-Holland.

Met vriendelijke groet,

Fijko van der Laan
Voorzitter Lokale Actiegroep
LEADER Kop van Noord-Holland

Inhoud

Voorwoord	2
LEADER Kop van Noord-Holland.....	4
De thema's: Kopkracht	4
De Lokale Actiegroep (LAG).....	5
Mutaties van de LAG	6
Het projectbureau LEADER.....	6
Activiteiten 2018	7
LAG-Vergaderingen	7
Begeleiden van aanvragers	7
Informatiebijeenkomsten voor aanvragers.....	8
Startbijeenkomst na ontvangst beschikking	8
Beoordeling projecten.....	9
Advisering projectideeën	9
Beoordeling projectaanvragen.....	9
Kennisvergaring, -uitwisseling, evaluatie en intervisie	10
Voortgang van de Lokale Ontwikkelingsstrategie	11
Projecten in uitvoering	11
Aanpassingen aan de LOS.....	12
Bijlage 1: Lijst ingediende projectideeën	13
Bijlage 2 positief beoordeelde projecten	14
Bijlage 3 Overzichtskaart projecten	20

LEADER Kop van Noord-Holland

LEADER 2014-2020 is een onderdeel van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3). Het is een Europees subsidieprogramma voor plattelandsontwikkeling dat voor de Kop van Noord-Holland mede mogelijk wordt gemaakt door Provincie Noord-Holland en de gemeenten Hollands Kroon, Schagen, Den Helder en Texel.

“Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling: Europa
investeert in zijn platteland”

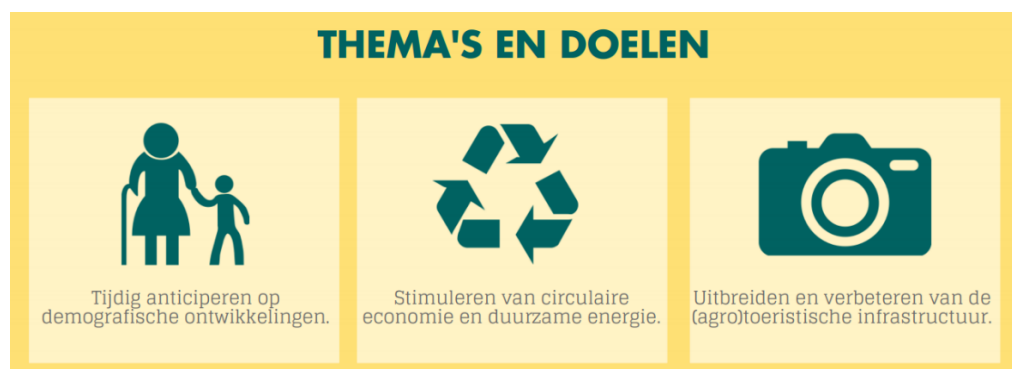

Alle bewoners, ondernemers en overheden uit de Kop van Noord-Holland konden in de periode van 17 oktober 2016 tot en met 15 november 2018 projecten indienen om in aanmerking te komen voor POP3-subsidie binnen dit programma. Veel waarde wordt gehecht aan samenwerking en het verbeteren van het organisatievermogen van de lokale gemeenschap. De voorkeur gaat mede daarom uit naar initiatieven vanuit én voor de eigen bevolking. Projecten moeten zich bevinden in het werkgebied van LEADER Kop van Noord-Holland: Hollands Kroon, Schagen, Texel en het plattelandsgebied van Den Helder.

De thema's: Kopkracht

De projecten moeten bijdragen aan sociale cohesie op het platteland en passen binnen een of meerdere deelthema's van de Lokale Ontwikkelingsstrategie 'Kopkracht':

1. tijdig anticiperen op demografische ontwikkelingen
2. stimuleren van circulaire economie, biobased economy en duurzame energie
3. uitbreiden en verbeteren van de (agro)toeristische infrastructuur

Figuur 1: uit de Infographic LEADER Kop van Noord-Holland

De Lokale Actiegroep (LAG)

Binnen LEADER heeft de Lokale Actiegroep (LAG) een centrale rol. De leden van de LAG hebben een aanjagende en verbindende rol in de regio. De LAG Kop van Noord-Holland bestaat, conform de regels van de EU, uit mensen die een representatieve afspiegeling van de regio vormen.

Actieve bewoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke partijen, samen met vertegenwoordigers van de gemeenten vormen de LAG. Alle LAG-leden zijn op persoonlijke titel aangesteld. De LAG wordt soms ook wel aangeduid als de Plaatselijke Groep (PG).

Naast de aanjagers- en verbindersrol is de LAG ook de commissie die projecten beoordeelt en rangschikt op basis van de door hen opgestelde Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS). Zo adviseren zij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland welke projecten voor een subsidie in aanmerking komen.

De Lokale Actiegroep Kop van Noord-Holland bestaat in 2018 uit de volgende mensen:

Voorzitter

Fijko van der Laan Lid algemeen bestuur Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Stemgerechtigde leden

Marion Barth	Stichting Texels Museum, bestuurslid Texelfonds, docente Alliance Française
Jelle Beemsterboer	Wethouder gemeente Schagen
Rutger Jan Bredewold	Kunstenaar/ontwerper Bredewold & Buczynski, docent Regius College, oud-bestuurslid DOinNWH (Duurzaam Ondernemen in Noordwest-Holland)
Ernest Briët	Directeur Landschap Noord-Holland, oud-directeur Milieufederatie
Marlies Groot	Bestuurder Destinatie Marketing Organisatie Holland Boven Amsterdam
Hennie Huisman	Wethouder gemeente Texel
Heleen Keur	Wethouder gemeente Den Helder
Theo Meskers	Wethouder gemeente Hollands Kroon
Mary Romar	Directeur camping Duinzoomhoeve, voorzitter Vereniging Hooiberghutten
Kees Stoop	Tulpenkweker, provinciaal bestuurslid LTO Noord-Holland Noord, voorzitter milieuplatform bloembollen bij de KAVB, lid hoofdbestuur KAVB
Pim Visser	Directeur VisNed, directeur Visafslag Hollands Noorden, oud-lid Raad van Toezicht van woningstichting Den Helder
Annie van der Voort	Voorzitter Zakenclub 't Zand
Mike Venekamp	Directeur Atlantis Handelshuis, jurylid Wubbo Ockels Brandarisprijs, commissaris en voorzitter auditcommissie van Noorderkwartier NV
Wim Wilms	Oud-ondernemer, adviseur Ondernemersklankbord

Mutaties van de LAG

De Lokale Actiegroep (LAG) is binnen de juridische kaders zelf verantwoordelijk voor haar samenstelling. Ieder lid kan in het geval hij/zij niet op een LAG-vergadering/-bijeenkomst aanwezig kan zijn een vervanger aanwijzen voor de betreffende bijeenkomst. De wethouders in de LAG kunnen bijvoorbeeld bij hun afwezigheid een ambtelijke adviseur mandateren om te stemmen. De aanwezigen ter vergadering stemmen of zij akkoord zijn met de voorgestelde vervanging.

Ook over permanente uittreding, toetreding, en/of opvolging van leden wordt met een meerderheid van de stemmen van de in de vergadering aanwezige LAG-leden besloten. Hierbij worden de bestaande criteria in acht genomen (competenties, deskundigheid, leeftijd, geslacht en achtergrond).

De gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018 en de nieuwe collegesamenstelling heeft geleid tot een verschuiving in de bestuurlijke vertegenwoordiging binnen de LAG. Voor de gemeente Texel is wethouder Eric Hercules uitgetreden en is wethouder Hennie Huisman toegetreden. Bij de gemeente Hollands Kroon heeft wethouder Theo Groot de vacante plaats na het vertrek van wethouder Theo Meskers waargenomen, de vacante plek is na de coalitievorming wederom ingevuld door wethouder Theo Meskers. Bij de gemeente Den Helder is wethouder Edwin Krijns uitgetreden en is wethouder Heleen Keur toegetreden. Voor de gemeente Schagen is na de verkiezingen wederom wethouder Jelle Beemsterboer lid van de Lokale Actiegroep.

Ook de niet-publieke vertegenwoordiging heeft een aantal wijzigingen ondergaan. Zo is Pauline Folkerts-Nieuwenhuizen uitgetreden en is in haar plaats Marion Barth toegetreden. Verder is de heer Hans van Veller uitgetreden, er is besloten zijn plaats niet op te vullen gezien de fase waarin het programma zich bevindt.

De meest recente samenstelling van de LAG wordt altijd gepubliceerd op de website <http://www.leaderkvn.nl/lokale-actiegroep>

Het projectbureau LEADER

Het programmamanagement en secretariaat van de LAG, oftewel het projectbureau LEADER, berust bij Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord te Alkmaar. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord levert ook de secretaris van de LAG, de zogeheten LEADER-coördinator. De LEADER-coördinator is Bart van Berkel. Het projectbureau en de LEADER-coördinator zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van het programma.

Het projectbureau en de LEADER-coördinator kunnen worden bereikt per e-mail leader@nhn.nl, de website www.leaderkvn.nl of telefonisch 072-519 5774.

Activiteiten 2018

LAG-Vergaderingen

In 2018 zijn er 3 vergaderingen geweest, een vierde geplande vergadering op 11 december 2018 is vervallen omdat er geen projecten ter beoordeling en/of andere urgente besprekpunten waren.

In 2018 hebben de volgende vergaderingen plaatsgevonden:

- 8 maart 2018 De Windroos, Ruijslaan 81, 1796 AZ De Koog
- 12 juni 2018 De Faktorie werkleerbedrijf, Zijperweg 14, 1742 NE Schagen
- 10 september 2018 Het Bos Roept!, Den Oeverseweg 12, 1774 NB Slootdorp

De LAG-vergaderingen worden altijd gehouden op locaties die een bepaalde binding met het LEADER-programma hebben, bijvoorbeeld vanuit een vorige LEADER-periode, projecten in uitvoering of locaties die ter inspiratie kunnen dienen voor de LAG.

Naast de leden van de LAG nemen de LEADER-coördinator (secretaris) en (ambtelijke) adviseurs deel aan de LAG-vergaderingen. De voorzitter, de adviseurs en de LEADER-coördinator zijn niet stemgerechtigd. De vergaderingen zijn besloten en alle aanwezigen tekenen een geheimhoudingsverklaring.

Begeleiden van aanvragers

Dit jaar heeft -net als 2017- echt in het teken gestaan van het begeleiden van aanvragers bij het doen van hun aanvraag. Doorlopend is er aandacht besteed aan het begeleiden van (potentiële) indieners om van projectideeën te komen tot goede projectplannen die ingediend kunnen worden bij RVO.nl. Deze (potentiële) aanvragers komen op verschillende wijze met het projectbureau LEADER in contact; via de website, via LAG-leden, via andere LEADER-aanvragers, vanuit subsidie-adviesbureaus of vanuit coördinatoren van andere subsidieregelingen (bijvoorbeeld POP3 of het Waddenfonds). Ook komt het voor dat een initiatief toevallig ter sprake komt en het initiatief voor een 1^e contact wordt genomen door de LEADER-coördinator, echter het echte najagen van initiatieven, waarop in 2016 nog werd ingezet is losgelaten, omdat er naar het nu lijkt voldoende (goede) ideeën op natuurlijke wijze ontvangen worden.

Verder is daar waar relevant en kansrijk, doorverwezen naar andere financieringskansen zoals POP3, EFRO, gemeente, provincie, Waddenfonds (Budget Lokale Innovaties) of de meer dan 100 fondsen verzameld in het handboek fondsen.

Tevens is er dit jaar een hoop inzet geweest voor het begeleiden van de penvoerders van projecten in uitvoering, bijvoorbeeld bij het doen van betaalverzoeken of het indienen van voortgangsrapportages.

Informatiebijeenkomsten voor aanvragers

Nadat gebleken is (ook landelijk) dat veel aanvragers moeite hebben met het daadwerkelijk indienen van hun aanvraag in het digitale loket van RVO.nl, is in overleg met RVO.nl besloten speciale bijeenkomsten te organiseren voor aanvragers waarvan het projectidee op hoofdlijnen positief is beoordeeld door de LAG.

De bijeenkomsten worden gezamenlijk georganiseerd door RVO.nl en de LEADER-coördinator, zodat het ook voor aanvragers duidelijker wordt met welke vragen ze waar terecht kunnen.

Er zijn in 2018 drie bijeenkomsten gehouden. Alle aanvragers die voor hun projectidee van de LAG het advies hebben gekregen om over te gaan tot een aanvraag, zijn hiervoor genodigd. De opkomst was hoog, alle genodigden zijn aanwezig geweest. Het merendeel van de genodigden geeft aan dat de bijeenkomst van enorme toegevoegde waarde is gebleken.

Startbijeenkomst na ontvangst beschikking

Wederom inspeland op landelijke ontwikkelingen is er voor gekozen om bijeenkomsten te organiseren voor penvoerders van projecten die na een succesvolle aanvraag een beschikking hebben ontvangen. Afgewogen is of dit wederom in groepsverband zinvol zou zijn, maar gezien de complexe en vooral financiële gegevens die partijen bespreken is er voor gekozen deze bijeenkomsten per beschikking te houden. RVO.nl neemt hierin het voortouw, maar de LEADER-coördinator is ook bij deze gesprekken aanwezig om te signaleren waar men in deze regio al dan niet tegen aan loopt. Verder is het een mooi moment om vanuit het LEADER-projectbureau een vinger aan de pols te houden en nadere afspraken te maken over bijvoorbeeld regionale communicatie. Inmiddels is voor 12 van de 18 projecten een startbijeenkomst gehouden.

Beoordeling projecten

In 2018 zijn er in totaal 19 nieuwe projectideeën aangemeld bij het projectbureau LEADER, waarmee het totaal voor deze LEADER-periode tot eind 2018 uitkomt op 71 ingediende projectideeën. De LEADER-coördinator doet na binnenkomst van het projectidee een eerste globale check, bijvoorbeeld of het project inderdaad in het werkingsgebied plaatsvindt, past binnen de juridische kaders en er inderdaad sprake is van aansluiting bij de doelen van LEADER en de LOS. Niet alle projectideeën waren voldoende uitgewerkt of hadden onvoldoende aansluiting bij de doelen van Leader Kop van Noord-Holland om uitgebreid te bespreken en te beoordelen in de LAG-vergadering. Wel wordt bij elke LAG-vergadering de projectenlijst in zijn volledigheid aangereikt, waarmee de LAG-leden kennisnemen van alle ingediende initiatieven.

Een lijst van alle ingediende projectideeën en/of aanvragen tot en met 2018 is bijgevoegd als bijlage 2 van dit jaarverslag. De actieve werving voor nieuwe projectideeën is beëindigd.

Advisering projectideeën

De LAG heeft in 2018 advies uitgebracht aan 10 indieners van een projectidee. Daarvan hebben 4 aanvragers het advies gekregen om een daadwerkelijke subsidieaanvraag in te dienen en 2 aanvragers kregen een dwingend advies om geen daadwerkelijke subsidieaanvraag in te dienen. De overige 4 projectideeën kregen het advies nogmaals na wijzigingen het projectidee ter advisering in te dienen, maar kregen de overweging mee om op eigen risico direct over te gaan tot het doen van een daadwerkelijke aanvraag, gezien budgetuitputting in zicht was. Dit betekende voor hen wellicht veel werk zonder uitzicht op een positieve beoordeling, maar de overweging om dat te doen is bij de aanvragers zelf gelaten. Zij hebben er overigens allen voor gekozen direct een daadwerkelijke aanvraag in te dienen.

Het komt voor dat niet alle projectindieners na een positief oordeel van hun projectidee ook daadwerkelijk komen tot het indienen van een aanvraag. In 2018 was hiervan sprake bij 1 project.

Beoordeling projectaanvragen

In 2018 zijn 10 daadwerkelijke subsidieaanvragen ingediend bij RVO.nl, twee aanvragers hadden hun projectidee al in 2017 ingediend, maar de daadwerkelijke subsidieaanvraag in 2018 gedaan.

Eén aanvraag is direct bij het digitale loket van RVO ingediend, zonder dat het in een eerder stadium als projectidee aan de LAG te hebben voorgelegd. Aanvragen zoals deze worden evengoed ter vergadering beoordeeld. De projectideeënfase is hiermee juridisch gezien slechts een informele fase om potentiële aanvragers niet onnodig veel werk te laten verzetten voor het indienen van een aanvraag die niet kansrijk is. De ervaring wijst uit dat de projectideeënfase daarin prima volstaat en dat aanvragen die deze fase overslaan in de regel onvoldoende aansluiten bij de doelen van LEADER en de LOS. Dat is bij de betreffende aanvraag ook het geval.

De LAG heeft in 2018 in haar vergaderingen 8 aanvragen voldoende gescoord, 2 aanvragen zijn onvoldoende gescoord en daarmee afgewezen. Een overzicht van de door de LAG positief beoordeelde projecten is toegevoegd als bijlage 1.

Kennisvergaring, -uitwisseling, evaluatie en intervisie

In 2018 is verder ingezet op uitbreiding van de aanwezige kennis binnen de Lokale Actiegroep. Dit gebeurt voornamelijk via de sleutelpositie van de LEADER-coördinator.

De LEADER-coördinator neemt deel aan landelijke netwerken, zoals het LEADER-coördinatoren overleg en de POP3 Netwerkdag. Indien opportuun worden LAG-leden en/of aanvragers uitgenodigd deel te nemen aan bijeenkomsten.

De inbreng van de LAG Kop van Noord-Holland wordt bij de overleggen actief meegenomen en er wordt ook actief teruggekoppeld naar de LAG. In hetzelfde kader onderhoudt de LEADER-coördinator contacten met het Regiebureau POP, het Netwerk Platteland, de provincie Noord-Holland.

De LAG Kop van Noord-Holland is met de andere 19 LEADER gebieden de samenwerking aangegaan om te komen tot het LEADER Netwerk Nederland. Het LEADER Netwerk Nederland is opgericht om de LEADER-groepen een eigen stem te geven en ook zelf netwerk en kennisvergaring te organiseren. LNN is in Europees verband o.a. aanspreekpunt voor ELARD, de Europese belangenbehartiger van de LEADER-systematiek. Dit heeft direct geresulteerd in de eerste LEADER-dag, op 28 oktober in Beesd. De LEADER-coördinator en vier projectuitvoerders zijn hierbij aanwezig geweest en over 1 van de projecten in de Kop van Noord-Holland, Werkleerbedrijf de Factorie, is een presentatie gegeven.

Een andere doorlopende activiteit is aansluiting zoeken met andere LEADER gebieden, lokale groepen, Waddenfonds, Duurzaam Door en eventueel andere organisaties/netwerken die relevant kunnen zijn. Uiteraard wordt hierbij altijd gekeken naar nut en noodzaak. Een verbinding wordt altijd gelegd op basis van de inhoud of concrete behoefte. Het daarbij opgedane netwerk wordt ook gebruikt om de bekendheid van LEADER te vergroten, projectideeën te verzamelen en/of aanvragers op andere mogelijkheden te wijzen.

Voor wat betreft evaluatie is eind 2017 door het Regiebureau POP landelijk een format verspreid voor het uitvoeren van een zelfevaluatie van de LAG, welke eind 2017/begin 2018 door de LAG is uitgevoerd en vastgesteld. Een volgende landelijk gecoördineerde evaluatie van POP3 en het LEADER-programma is gepland in 2019.

Voortgang van de Lokale Ontwikkelingsstrategie

Alle activiteiten van de LAG en de secretaris dragen bij aan de doelstellingen zoals omschreven in de Lokale Ontwikkelingsstrategie, zodat de beschikte projecten tot een succesvolle uitvoering komen en bijdragen aan de vooraf bepaalde doelstellingen.

Door het actief acteren in netwerken, het organiseren van en participeren tijdens bijeenkomsten stimuleert de LAG en de secretaris van de LAG, de bottom-up werkwijze en multi-sectorale projectaanpak. De leden van de LAG zijn actief op de thema's zoals benoemd in de Lokale Ontwikkelingsstrategie. Hierdoor wordt de bekendheid van LEADER en de projecten in uitvoering vergroot en crossovers tussen de thema's gestimuleerd.

De communicatie over projecten zorgt voor een gedegen kennisoverdracht en stimuleert de overdraagbaarheid naar andere kernen of regio's. Projectuitvoerders worden gemotiveerd en begeleid om zoveel mogelijk zelf te communiceren. De projecten dienen als inspiratie en er kunnen lessen uit getrokken worden. Indieners worden actief begeleid, zodat de uitvoering en administratie efficiënt verloopt en communicatie doelmatig is.

Het is naar aanleiding van alle beschikte projecten duidelijk dat er in de verhouding van de thema's een wijziging voltrekt. Er is een duidelijke verschuiving naar meer projecten op het 3^e thema, agro-toerisme. Het blijkt dat het vooral ondernemers in deze categorie zijn die zich het beste organiseren voor het doen van een succesvolle LEADER-aanvraag. Dit betekent ook dat er iets minder projecten worden uitgevoerd op de andere 2 thema's dan aanvankelijk gedacht. De beheersmaatregel die hiervoor reeds gedurende 2017 getroffen is, niet meer actief werven op agro-toerisme, maar wel op de andere thema's, heeft niet tot enorme wijziging geleid in de verhoudingen van de aanvragen.

Projecten in uitvoering

In 2018 zijn er 17 beschikkingen afgegeven. In 2017 was al 1 project beschikt en ten uitvoering gebracht. Al deze projecten zijn medio 2018 of begin 2019 gestart met de uitvoering. Er is ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag nog geen volledig zicht op de voortgang van die uitvoering. Er is echter geen aanleiding voor tegenslagen en daarom wordt er van uitgegaan dat de uitvoering op schema loopt. In 2019 zal worden ingezet op monitoring en begeleiding van aanvragers om de voortgang te bewaken en stimuleren.

Een korte beschrijving van alle beschikte projecten is bijgevoegd als bijlage 1.

Aanpassingen aan de LOS

In 2016 is naar aanleiding van een project in de Stelling van Den Helder het initiatief genomen om het LEADER-gebied iets aan te passen, overigens zonder succes. Als vervolg hierop is op nadrukkelijk verzoek van de LAG gekeken of initiatieven die iets buiten het LEADER-gebied vallen, maar wel ten goede komen aan het werkingsgebied van LEADER, toch in aanmerking kunnen komen. In nauw overleg met RVO.nl zijn we in de zomer van 2017 tot de conclusie gekomen dat de EU-kaders dit inderdaad zeer beperkt toelaten, maar dat dit wel al in de LOS geregeld moet zijn. Hiertoe is een traject ingezet om de LOS te herzien.

Er is toen tevens van de gelegenheid gebruik gemaakt om de LOS in zijn totaliteit eens tegen het licht te houden en er zijn een aantal taal en technische wijzigingen doorgevoerd. Het gaat dan met name om taalaanpassingen om beter aan te sluiten bij landelijk taalgebruik, het versimpelen van de “eigen regels” van de LAG en het anders omschrijven van de doelstellingen om beter aan te sluiten bij de actualiteit van het programma. Inhoudelijk is de voorgestelde werkwijze om door middel van te organiseren werkgroepen projecten te generen vanuit het oogpunt van efficiency geschrapt, omdat er zonder deze aanpak al voldoende projecten binnenkomen en deze werkwijze zeer arbeidsintensief is.

In november 2017 is een herziene versie van de LOS opgesteld en door de LAG-leden akkoord bevonden, in de vergadering van 7 december 2017 is de vaststelling van deze herziene versie van de LOS bekrachtigd. De LOS is na deze vergadering aan GS aangeboden om vast te stellen (in begin 2018). Begin 2018 zijn er nog enkele wijzigingen doorgevoerd, waarvan de voornaamste het verhogen van het subsidieplafond is. Inmiddels is deze herziene versie ten tijde van publicatie van dit jaarverslag reeds vastgesteld en gepubliceerd.

Bijlage 1 - Lijst ingediende projectideeën

1. DonkerBio
2. Levensloopbestendig wonen
3. CranTex
4. Hoge Berg
5. Circulair Groeien
6. Gasloos Sam Ruiter
7. Agri, voeding en gezondheid (Diverzio)
8. Western rijhal
9. Informatiecentrum Zilt-Zoet
10. Zorgkwekerij Croon en Bergh
11. Wadden Gastronomie
12. Kanoroute
13. Wadsteiger
14. TexNEW
15. Landschappelijk bouwen
16. De Grutter
17. Wezenspyk
18. Nieuwe Historische Hoek Haven Den Oever
19. Werkleerbedrijf De Factorie
20. Fietsknooppunten Hollands Kroon
21. Den Oever: Toerisme bij de Vis
22. FoodFort Westoever
23. De Nollen
24. Vikingen Informatiecentrum
25. Het bos roept!
26. Duurzaam Bouwloket
27. Ku(n)stroute Zijpe aan Zee (editie 2017)
28. Huisduinen Ontzet
29. Inheemse dierenopvang
30. Natuurbeleefcentrum Waddennatuur
31. Tramstation met kanoaccommodatie
32. Zijpermuseum
33. Strandopgang
34. Voedselbossen Kop van NH
35. Bierbostel in voedselketen
36. Strandopgang voor invaliden te Petten
37. Ontvangstgebouw Korenmolen De Hoop
38. Speeltuin
39. Proevkantoor
40. Crowdfunding
41. Karavaan voorstelling Landbouw
42. Beter Oud worden doe je niet alleen
43. Agriport bezoekerscentrum
44. Novalishoeve Duurzaam
45. Informatie & Meetingpoint EHC
46. Beleven van de Wind
47. Nieuw Hoofdgebouw Vlindorado
48. S.E.A. (Science Encounters Art)
49. Buurtschap de Tuunen
50. Circulaire Afvalstromen Agriport
51. Broedplaats Kop van NH
52. Hacketon Stichting Noordzee
53. Wielerbaan Krimpenerwaard
54. Participatiemodel Poldermolen
55. Noorderbakens
56. Avontuurlijk kamperen bij de boer
57. Gouden Eeuwroute Kaap Skil
58. Toeristische Parel Hoge Berg
59. Beleefcentrum Duurzame Energie
60. Vergister met onderzoeksfaciliteit
61. Museumboerderij West-Frisia
62. Toerisme: digitaal nachtregister NHN
63. Circulaire Sportvelden Winkel
64. Belevingscentrum Veldzichtfarm
65. Educatief Walviscentrum bij Hoenderdaell
66. Reconstructie Erf en schuur in Sloodorp
67. Restaurant in Eenigenburg
68. Vaarroute Den Helder
69. Beach Cleanup Tour
70. Agri, voeding en gezondheid (Texel)
71. Sluisje bij Groet

projecten 1 t/m 24 zijn ingediend in 2016

projecten 25 t/m 52 zijn ingediend in 2017

Bijlage 2 - Positief beoordeelde projecten

Educatief Walviscentrum bij Landgoed Hoenderdaell

De samenwerking tussen SOS Dolfijn en Landgoed Hoenderdaell resulteert in de vestiging van een educatief walviscentrum in het dierenpark in Anna Paulowna. Een informatiecentrum waar bezoekers kennis kunnen maken met de walvissen die voorkomen in de Noord- en Waddenzee en waar in nood geraakte (gestrande en zieke) bruinvissen en dolfijnen een volwaardig rehabilitatieproces kan worden geboden, met als doel deze dieren terug te laten keren naar zee. Het nieuwe walviscentrum is de uitvalbasis voor noodhulp aan gestrande walvisachtigen in het hele Noordzeegebied (van Denemarken tot Frankrijk). Daarnaast biedt het educatieprogramma's voor zowel primair, voortgezet als beroepsonderwijs en wordt er wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd, waarmee ook leerwerkplaatsen in de regio ontstaan.

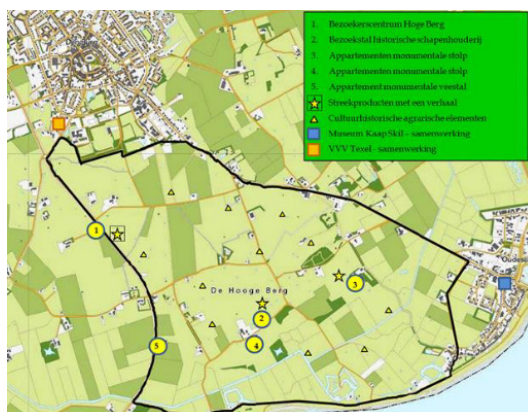
Buurtschap de Tuunen

Er komt een complex voor wonen en dagbesteding voor dementerende ouderen als onderdeel van realisering van de bijzondere woonwijk Buurtschap de Tuunen in Den Burg op Texel. Buurtschap de Tuunen is een moderne woonwijk die flexibel is ingericht op demografische ontwikkelingen en uitdagingen zoals langer zelfstandig wonen, begeleid wonen, dagbesteding, sociale cohesie en daarnaast op duurzaamheidsuitdagingen ten aanzien van energie, water en groen en deels circulaire economie. Zo worden de woningen modulair gebouwd, zodat zij nadat de verwachte vergrijzing weer afneemt, eventueel kunnen worden verplaatst en herbenut.

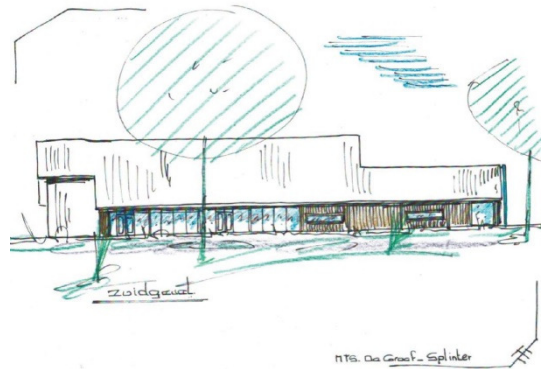
Toeristische Parel Hoge Berg

Het gebied de Hoge Berg op Texel wordt toeristisch op de kaart gezet op een kwalitatief hoogwaardig niveau. Cultuurhistorische agrarische elementen worden geïntroduceerd en de beleefbaarheid van het gebied wordt informatief en educatief verbeterd zodat bezoekers er meer kunnen doen dan er 'slechts' doorheen lopen of fietsen. Er komt een bezoekerscentrum en een bezoeksstal van een historische schapenhouderij waar wordt stilgestaan bij Landschapselementen uit de IJstijd en overblijfselen uit de Gouden Eeuw.

Beleefcentrum Duurzame Energie

In het beleefcentrum Duurzame Energie wordt de duurzame kracht uit deze regio op één punt samengebracht. Energiebesparing en verduurzaming zijn de trend van deze 21e eeuw. In onze regio wordt op hoogstaande wijze energie geproduceerd met de elementen wind, zon en water. Het beleefcentrum kijkt uit op de totstandkoming van het nieuwe windpark Wieringermeer, wekt haar eigen energie op met zonnepanelen en ligt nabij energiecentrales voor getijdenenergie. Onuitputtelijke bronnen uit state of the art technieken waar we met zijn allen veel van kunnen leren. Het Beleefcentrum richt zich op een brede doelgroep, waaronder toeristen, omwonenden en onderwijs.

Avontuurlijk kamperen bij de boer

Op zorgboerderij de Novalishoeve op Texel wordt een campingterrein ingericht met innovatieve verblijfs-accommodaties, sanitaire ruimte, slechtweervoorziening en duurzaam energiesysteem. Hiermee vindt een verlenging plaats van de verblijfsrecreatie op deze agro-eco-toeristische locatie, maar daarnaast biedt het de cliënten in de dagbesteding weer een andere vernieuwende vorm van zorg en begeleid werk. Naast reguliere gasten gaat specifieke aandacht uit naar het verblijf van gezinnen met kinderen/jongvolwassenen die een gelijksoortige problematiek hebben als hun werkende lotgenoten op de Novalishoeve.

Noorderbakens

De bewegwijzering op het woonzorgpark Noorderhaven in Julianadorp is -zoals bijna overal- in de vorm van straatnaamborden. Voor bezoekers is dit een normale en te begrijpen situatie. Maar een groot deel van de bewoners, mensen met een verstandelijke beperking, zijn bij communicatie en oriëntatie veel meer aangewezen op concrete verwijzers.

Met het project Noorderbakens worden er grote herkenbare kunstwerken geplaatst in het woonzorgpark. Omdat het van oudsher volledig op zorg ingerichte woonzorgpark steeds meer ruimte biedt aan "gewone" bebouwing in het duinlandschap en er wandelroutes op de wijk aansluiten, zijn de kunstwerken (als kunstroute) ook een trekpleister voor omwonenden en toeristen. De herkenbaarheid van de objecten draagt ook bij aan het langer zelfstandig thuis kunnen wonen, omdat ook ouderen soms minder in staat zijn zich te oriënteren.

Educatief en Museaal Ontvangstgebouw Korenmolen De Hoop

Bij Korenmolen De Hoop in 't Zand verrijst de komende tijd een mooi nieuw ontvangstgebouw. De molen, die voorheen bij de familie Zeeman op het bedrijf in het nabijgelegen dorp was gevestigd, krijgt hiermee de mogelijkheid om grotere groepen, zoals basisschoolklassen, te ontvangen.

Het educatieve/museale ontvangstgebouw biedt daarnaast mogelijkheden om; de collectie uit te breiden, meer ruimte te bieden aan vrijwilligers, andersoortige activiteiten uit te voeren, een toeristisch informatiepunt en een kleinschalig winkeltje voor producten van de molen en andere streekproducten.

S.E.A. (Science Encounters Art)

S.E.A staat voor: Science Encounters Art. Dit is precies wat S.E.A. Texel doet, zij koppelen wetenschap aan kunst. Door een samenwerking te vormen tussen wetenschappers en kunstenaars wordt fantastische kunst gerealiseerd die de onderzoeken van de diverse wetenschappers prachtig in beeld brengt. LEADER draagt bij aan de totstandkoming van de eerste editie van dit evenement op Texel, het doel is dat het evenement tweejaarlijks wordt gehouden. Een aantal kunstwerken krijgt na het evenement een permanente plek op het eiland.

Agriport bezoekerscentrum

Het bezoekerscentrum bij het prestigieuze glastuinbouwgebied Agriport A7 is ontstaan vanuit ondernemers om inwoners en bedrijven uit de regio te informeren. En met succes! De belangstelling is zowel lokaal als internationaal enorm toegenomen. Veelal vanuit universiteiten en touroperators uit het buitenland is er toenemende interesse in de hoogwaardige groene teelt, de inzet van duurzame energie, de vestiging van datacentra en de samenwerking tussen diverse bedrijven.

Bezoekers aantallen zijn gegroeid van 1.000 tot ruim 7.000 per jaar, met een prognose naar 12.000. Daarom komt er een nieuw bezoekerscentrum, dat beter is ingericht op deze aantallen. Het nieuwe bezoekerscentrum beschikt ook over vergader- en lesruimte waar het onderwijs en het bedrijfsleven uit de regio gebruik van kan maken.

FoodFort Westoever

Fort Westoever stamt uit de tijd van Napoleon, is onderdeel van de Stelling van Den Helder en heeft een rijke historie. Een historie die nu wordt aangevuld met de ontwikkeling naar een echt FoodFort, compleet met museale functie en een stadskwekerij! Een prima aanvulling op het restaurant en de bierbrouwerij die al in het Fort gevestigd zijn. Fort Westoever wordt

hiermee een echte hotspot in de Kop van Noord-Holland met een excellent aanbod aan verantwoorde, duurzame, streekeigen voedselproducten en actieve op de regio en leisure gerichte ontspanning gecombineerd met museale educatie. Deze activiteiten zijn aanvullend op elkaar en versterken elkaar. Hierbij staat de samenwerking (formeel vastgelegd in de Stichting FoodFort) tussen de initiatiefnemers garant voor een gezonde jaarronde exploitatie.

Zijper Museum

In het Zijper Museum staat de geschiedenis van 'de Zijpe' centraal. Deze polder ligt tussen de West-Friese Omringdijk ter hoogte van Schagen en de kuststrook vanaf Petten tot voorbij Callantsoog. Het Zijper Museum opent in 2018 zijn nieuwe onderkomen; een vernieuwd en toekomstbestendig museum waar de tentoonstellingen vol beleving en interactief zijn en waarin actief werk wordt gemaakt van de connectie met de mensen uit de omgeving. Vanuit LEADER is een bijdrage geleverd aan de herinrichtingskosten van het museum.

Factorie Werkleerbedrijf

Werkleerbedrijf 'De Factorie' is een plek waar mensen die door wat voor oorzaak dan ook een achterstand tot de arbeidsmarkt en samenleving hebben opgelopen, les, onderricht en ondersteuning krijgen bij het leren van praktische vaardigheden door een groep gedreven, ervaren en enthousiaste senioren. De

vaardigheden betreffen tuinonderhoud, tuininrichting, houtbewerking, boodschappen bezorgen, linnendienst, computerreparatie e.d. en deze diensten worden ingezet ten behoeve van thuiswonende ouderen die niet of in mindere mate in staat zijn om hiervoor zelf zorg te dragen. Op deze manier ontstaat er in de Kop van Noord-Holland een prachtig nieuw steunsysteem.

Informatie- en Meetingpoint Onderzoekslocatie Petten

Wist jij dat er per dag ruim 30.000 mensen geholpen worden met medische isotopen uit Petten? Bij het opsporen en bestrijden van kanker zijn deze hard nodig! En wist jij dat Nederland een internationale topspeler is op het gebied van energie-innovatie, veelal door hoogwaardig onderzoek in Petten? Het Informatie & Meetingpoint van de Energy&Health Campus wordt dé plek waar nut en noodzaak van de economische en maatschappelijke activiteiten van de duinbedrijven van de Onderzoekslocatie Petten (OLP) op inspirerende wijze verteld wordt. Hiermee worden omwonenden, toeristen en mogelijke investeerders meegenomen in de potentie van het gebied en toekomstige ontwikkelingen. Geen geheimzinnigheid meer, maar overweldigende belangstelling creëren en het aantrekken van talent. Het IMP wordt een fysiek communicatiemiddel naar de buitenwereld.

Natuurbeleefpoort De Voorzorg

Natuurmonumenten ontwikkelt een uitnodigend natuurbeleefcentrum aan de rand van natuurgebied Waalenburg op het midden van Waddeneiland Texel. Een plek waar bezoekers informatie kunnen vinden en kunnen rusten, schuilen, spelen en leren. Een plek waar vandaan routes starten en avonturen beginnen. Maar ook een plek waar lokale natuurorganisaties een ruimte hebben voor hun activiteiten en vergaderingen, waar ruimte is om te ondernemen.

Huisduinen Ontzet

In Huisduinen, kern van de gemeente Den Helder, wordt de verbinding gelegd tussen twee objecten uit de rijke militaire geschiedenis rond Den Helder. Fort Kijkduin is onderdeel van de Stelling van Den Helder en stamt uit de tijd van Napoleon, het Logementsgebouw, grotendeels een ruïne en ook wel het Casino genoemd, is onderdeel van de Atlantikwall uit WO2. Door ze samen te brengen in één interactieve verhaallijn, wordt de bezoeker uitgedaagd om beide locaties te bezoeken en te beleven. De toegankelijkheid van beide objecten wordt verbeterd en er wordt geïnvesteerd in het bouwen van een 'glazen schoenendoos' binnen in de ruïne van het logementsgebouw. Op deze wijze ontstaat een duidelijk contrast tussen oud en nieuw. In de 'schoenendoos' wordt tevens het Waddenkust expeditiecentrum gevestigd.

Toerisme bij de Vis

Het project 'Den Oever: Toerisme bij de Vis' beoogt een robuuste toeristische infrastructuur in de haven van Den Oever neer te zetten. Er wordt een publieksfunctie ontwikkeld in de nieuw verbouwde visafslag, een nautische werkplaats gerealiseerd voor vissers en vrijwilligers van Stichting Onderdak Nautisch Erfgoed Wieringen en er komt een experimenteel restaurant waar gasten naast het consumeren van de vis ook leren hoe zij deze zelf moeten fileren en bereiden. De elkaar overkoepelende thema's hierbij zijn Toerisme en Vis. Naast deze nieuwe activiteiten worden ook andere, reeds bestaande toeristische activiteiten in en om de haven van Den Oever, op verschillende wijze in samenhang in beeld gebracht. Resultaat is een groeiend aantal bezoekers dat zijn verblijfstijd in de haven zal verlengen.

Het Bos Roept!

Een ontwikkeling van een natuurcamping in het Robbenoordbos, in de onontdekte omgeving van de Kop van Noord Holland tot een bredere ervaring van het 'leven in de natuur' op verschillende manieren, met name gericht op de stedeling, recreant en (inter)nationale toerist. Van kamperen tot het verblijven in een circulair gebouwd huisje waarbij comfort een rol speelt, om te laten zien dat comfortabel en duurzaam leven ook samen kan gaan.

De verblijven worden biobased en circulair gebouwd en gaan volledig op in hun omgeving. Met dit plan wordt aangesloten bij de gedachte om het netwerk van (verblijfs)recreatie te vergroten en te verbeteren in de Kop van Noord-Holland, daarbij biedt deze plek tevens de mogelijkheid om kleine evenementen in het kader van theater, kunst, sport, onderwijs, etc. te organiseren.

Ku(n)stroute Zijpe

Van 1 t/m 17 september 2017 was het strand van de gemeente Schagen het decor van een nieuw kunstevenement: Ku(n)stroute Zijpe aan Zee. Na 22 jaar Kunstroute Zijpe langs de Grote Sloot, is het evenement met een bijdrage van LEADER in 2017 verhuisd naar een nieuwe locatie in een andere, grotere en verrassende vorm. Op het strand en in de paviljoens van Groote Keeten, Callantsoog, Sint Maartenszee en Petten in Informatiecentrum Zand tegen Zee beleefde je uiteenlopende kunstvormen, waaronder beeldende kunst, muziek, poëzie, film, theater en dans. Daarnaast konden bezoekers onder begeleiding van een kunstenaar zelf kunst maken of deelnemen aan workshops.

Bijlage 3 - Overzichtskaart projecten

